

NOTAT

Til: Kollegiet
Fra: Universitetsdirektøren
Om: **Budsjettfordeling for 2000 - Innledende diskusjon**

Tilråding:

Kollegiet viser til Universitetsdirektørens notat av 02.11.99 og vedtar følgende som grunnlag for budsjettfordelingen for 2000:

1. Det tas utgangspunkt i et konsekvensjustert basisbudsjett med tillegg/fradrag for endringer i antall studieplasser og spesielle kostnadsendringer.
2. Budsjettfordelingen baseres på følgende endringer i antall studieplasser fra fordelingen for 1999:

	Lavere grad	Prof.grad
Medisin DMF		40
Medisin utlandet		63
Teknologi/realfag	-74	105
HF-fag	-144	
Samfunnsfag	-202	
Psykologi		8

3. Fordelingen av bevilgningen til studiene mellom fakultetene gjennomføres ved
 - a) å bruke tilsvarende prinsipper som for 1999 for hovedfordelingen mellom studiene
 - b) å bruke en felles interimsmoell for fordelingen innen teknologi, realfag og arkitektur som dekker resultatdel og endringer i bevilgningene som følge av endringer i undervisningstilbud og dimensjoneringstall som skissert i notatet fra universitetsdirektøren.
4. Alle fakulteter og tilsvarende enheter skal, dersom det ikke er vesentlige endringer i ansvar og aktivitet, maksimalt få en nominell reduksjon av bevilgningen på 1 % i forhold til bevilgningen for 1999 som ble vedtatt ved budsjettfordelingen i desember 1998.
5. Det skal settes av minimum 3 % av netto bevilgning til NTNU som sentral bevilgning til strategiske satsinger og omstilling.

----- o -----

1. FORSLAG TIL STATSBUDEJETT FOR 1999

Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet har i brev av 22.10.99 til NTNU orientert om forslag til bevilgning for 2000, om premissene for forslaget og om resultatmål. Endelig tildelingsbrev kan ikke ventes å foreligge før etter nyttår og behandlingen av budsjettfordelingen for 2000 vil derfor etter vanlig praksis bli basert på departementets brev av 22.10.99, regjeringens framlegg til statsbudsjett for 2000 – St prp nr 1 (1999-2000) og informasjon fra møter med departementet. Tabell 1 viser forslaget til brutto bevilgning over kapittel 262 Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet og budsjettet inntekt på kapittel 3262 sammenlignet med bevilgning for 1999 og regnskap for 1998.

Tabell 1. Forslag til bevilgning for 2000 sammenlignet med bevilgning 1999 og regnskap 1998. (i 1000 kr)

Kap./ Post	Betegnelse	Regnskap 1998	Bevilgn. 1999	Forslag 2000	Endring 1999 til 2000	Endring i %
262	Brutto bevilgning					
01	Driftsutgifter	1 396 501	1 457 994	1 546 765	88 771	6,09 %
21	Spesielle driftsutgifter	282 906	268 862	268 862	0	0,00 %
45	Større nyanskaffelser og vedlikehold	84 089	108 232	233 145	124 913	115,41 %
49	Kjøp av eiendom	0	10	10	0	0,00 %
61	Refusjon for bruk av sykehus	7 479	8 298	8 298	0	0,00 %
	Sum kap 0262	1 770 975	1 843 396	2 057 080	213 684	10,30 %
3262	Inntekter					
01	Inntekter ved oppdrag	289 278	275 810	275 810	0	0,00 %
02	Salgsinntekter	29 821	34 589	35 557	968	2,80 %
11	Kursavgifter ved voksenopplæring	1 271	2 361	2 427	66	2,80 %
15	Refusjon arbeidsmarkedstiltak	971				
16	Refusjon fødsels/adopsjonspenger	10 302				
17	Refusjon lærlinger	557				
49	Salg av eiendom	3	10	10	0	0,00 %
80	Refusjon fra SINTEF o a	19 557	13 450	13 450	328	2,44 %
81	Renter av innskudd i borettsl. m m	58	191	191	0	0,00 %
	Sum kap 3262	351 818	326 411	327 445	1 362	0,42 %

Bevilgningene for 1999 og 2000 er ikke direkte sammenlignbare. Det er derfor utarbeidet en egen sammenligningstabell hvor det er tatt hensyn til følgende endringer:

NTNU fikk i 1999 bevilgning til 79 stipendiatstillinger og 14 post doktorstillinger over kapittel 281 Fellesutgifter til universiteter og høgskoler. Denne bevilgningen er i forslaget for 2000 lagt inn i kapittel 262 med kr 30,34 mill kr.

Tilsvarende gjelder for bevilgningen knyttet til antall uteksaminerte kandidater med hovedfag og doktorgrad. Bevilgningen for 1999 kom et stykke ut i året og var basert på antall uteksaminerte i 1998. Nå er bevilgningen lagt inn i kapittel 262 og derfor har departementet også i bevilgningen for 2000 brukt antall uteksaminerte i 1998. Beløpene er henholdsvis 4,09 mill kr og 4,17 mill kr.

For å ivareta rekruttering og konkurranse dyktigheten innenfor IKT og medisin ble det i lønnsoppgjøret i 1998 satt av en særskilt pott til lønnstillegg innen disse områdene. Bevilgningen til videreføring av disse tilleggene i 1999 ble gitt som en særskilt bevilgning over kapittel 281. For 2000 er den lagt inn i kapittel 262 med 1,47 mill kr.

En bevilgning på 6 mill kr til fellesutgifter knyttet til bygg som i to år har vært tatt med i institusjonskapitlene er ført tilbake til kapittel 281.

Av bevilgningen på post 45 for 2000 gjelder 171,8 mill kr resterende bevilgning til inventar og utstyr til realfagbygget. NTNU fikk 45 mill kr i 1999 og 5 mill kr til dette formål i 1998 slik at samlet bevilgning til inventar og utstyr til realfagbygget blir 221,8 mill kr som utgjør ca 18 % av byggesummen.

Tabell 2 Sammenligning mellom bevilgning for 1999 og forslag for 2000

Post	Tekst	Bevilgning 1999	Framlegg 2000	Endring	Endring i %
01	Driftsutgifter (brutto)	1 457 994	1 546 765	88 771	6,1 %
02, 11, 80	Inntekter	50 400	51 434	1 034	2,1 %
01	Netto bevilgning driftsutgifter	1 407 594	1 495 331	87 737	6,2 %
61	Refusjon for bruk av sykehus	8 298	8 298	0	0,0 %
45	Større nyanskaffelser, vedlikehold	108 089	233 145	125 056	115,7 %
	SUM	1 523 981	1 736 774	212 793	14,0 %
	Overført fra/til kapittel 281:				
01	Uteksaminerte hovedfag	4 090			
01	Uteksaminerte doktorgrad	4 170			
01	Stipendiater	24 885			
01	Post doktor	5 460			
01	Lønnstillegg IKT og medisin	1 475			
45	Fellesutgifter bygg	-6 000			
	Sum inkl. overføringer fra/til kap 281	1 558 061	1 736 774	178 713	11,5 %
	Derav inv/utstyr realfagbygget	45 000	171 800	126 800	
	Netto ordinær bevilgning	1 513 061	1 564 974	51 913	3,4 %

Når bevilgningen til inventar og utstyr er trukket fra, er økningen som en ser 52 mill kr. Beregnet på samme måte som ved budsjettfordelingen for 1999 utgjør endringene i studieplasser ca 23 mill kr (se punkt 2.1). Det gjenstår da ca 28 mill kr eller ca 1,9 % til kompensasjon for pris- og lønnsstigning og andre kostnadsøkninger.

Brevet fra KUF av 22.10.99 omtaler også en del andre endringer:

Av bevilgningen er kr 728 798 øremerket Norgesuniversitetet for utvikling av en møteplass mellom de høgre utdanningsinstitusjonene og arbeids-, nærings- og samfunnsniv knyttet til etter- og videreutdanning.

Det er lagt inn 300 000 til øket husleie ved Det medisinske fakultet.

Budsjettrammen er redusert med 4,36 mill kr i forbindelse med opprettelsen av en tilskuddspost under kapittel 281 for betaling av Nordunett-avgiften i 2000. Det medfører en reduksjon av avgiften til UNINETT, men ikke med samme beløp.

Differensen mellom budsjetterte inntekter på kapittel 3262 post 01 og budsjetterte utgifter på kapittel 262 post 21, det såkalte merinntektskravet, er på 6,948 mill kr og uendret fra 1999 til 2000. Selv om det må dekkes av dekningsbidraget (overhead) på eksternt finansierte prosjekter, betyr det reelt en tilsvarende reduksjon av disponibel bevilgning.

Endring studieplasser

I forhold til framlegget til statsbudsjett for 1999 som var grunnlaget for NTNUs budsjettfordeling for 1999 er det følgende endringer med hensyn til studieplasser:

Av de nye utenlandsstudieplassene i medisin fra høsten 1999 var 27 ikke fordelt. Av disse har NTNU fått 18 slik at opptaksrammen ble 75. NTNU har ennå ikke fått bevilgningen til disse studieplassene for 1999 og den er derfor ikke tatt med i tabellen ovenfor. Studieplassene er tatt med i kalkulert økning knyttet til nye studieplasser.

Det er opprettet 85 nye studieplasser i medisin ved NTNU fra høsten 2000, derav 45 i utlandet og 40 ved DMF. Opptaksrammen ved DMF blir dermed 100 som i 1999. Det er videre opprettet 16 nye studieplasser i profesjonsstudiet i psykologi og 70 innen IKT i sivilingeniørstudiet. Dette blir til sammen 171 nye studieplasser.

Antall studieplasser ved universitetenes allmennfakulteter er foreslått redusert med til sammen 2007. Departementet vil videreføre en regulering som begrenser adgangen til allmennfakultetene i Sør-Norge, og har fordelt studieplassreduksjonen mellom universitetene etter dette. NTNUs andel er satt til 350 fordelt med 120 fra HF, 168 fra SVT og 62 fra FIM.

NTNU er også pålagt å omdisponere 70 studieplasser fra lavere grad ved allmennfakultetene for å videreføre 35 studieplasser innenfor høgre grads informasjonsteknologiutdanning. Stortingsproposisjonen spesifiserer ikke fordelingen av de 70 på fagområder, men ut fra måltallstabellen ser det ut til at departementet har tenkt seg samme forholdsmessige fordeling som for de inndratte. Dette gir følgende reduksjon i studieplasser for allmennvitenskapelige studier, lavere grad:

Tabell 3

	HF	SVT	FIM (realfag)	Sum
Inndratt	120	168	62	350
Omdisponert	24	34	12	70
Sum	144	202	74	420

Resultat- og måltallstabellene i proposisjonen er vesentlig omarbeidet. Inndelingen går nå på fakultet slik at musiker- og billedkunstutdanningen er plassert under de respektive fakulteter. Fakulteter med realfag og teknologi er slått sammen til en sum. Tall for profesjonsutdanningene er angitt i parentes.

Etter det vi har fått opplyst fra departementet, er det inndratt 15 000 kr per studieplass som inndras fra 2000 og 15 000 kr i tillegg til tidligere inndragning for de studieplassene som ble inndratt i 1999. Det er ikke gitt entydige signaler om eventuell videre inndragning opp til totalt 60 000 kr per studieplass.

Vekttallsmidler

Økningen i tildelingen på grunnlag av avlagte eksamener fortsetter med en økning fra 500 mill kr i 1999 til 650 mill kr i 2000 for de fire universitetene til sammen. Grunnlaget er avlagte eksamener i 1998 og vektingen er som i tidligere med vekt 1 for profesjonsstudier, 1,5 for lavere grad og 3 for høyere grad.

Tabell 4 Fordeling av vektallsmidler for 2000 sammenlignet med 1999

	Prod 97	%-ford.	Beløp 99	%-ford.	Prod 98	%-ford.	Beløp 00	%-ford.	Rel endr
UiO	18 800	44,0 %	222 400	44,5 %	17 145	42,8 %	284 075	43,7 %	-5 045
UiB	9 219	21,6 %	116 500	23,3 %	8 816	22,0 %	153 973	23,7 %	2 523
NTNU	10 855	25,4 %	116 400	23,3 %	10 844	27,1 %	158 398	24,4 %	7 078
UiT	3 857	9,0 %	44 700	8,9 %	3 275	8,2 %	53 554	8,2 %	-4 556
SUM	42 731	100,0 %	500 000	100,0 %	40 080	100,0 %	650 000	100,0 %	0

Selv om NTNUs vektallsproduksjon har gått ned er NTNUs andel både av produksjonen og av bevilgningen øket. I den siste kolonnen er det beregnet avvik i forhold til samme prosentvise fordeling som i fjor. Når NTNUs andel av bevilgningen er lavere enn NTNUs andel av vektallsproduksjonen skyldes det vår høye andel profesjonsstudier med lav uttelling. I følge proposisjonen gir vektallsmidlene likevel en omfordeling med pluss 6,4 kr til NTNU. UiB får et tillegg på 3,4 mill mens UiO og UiT får minus henholdsvis 5,3 og 4,5 mill kr.

Resultatmål for 2000

I brevet av 22.10.99 skriver KUF følgende om resultatmål for NTNU for 2000:

"Departementet tar sikte på å konkretisere og tilpasse resultatmål til den enkelte institusjon i endelig tildelingsbrev, med utgangspunkt i følgende resultatmål under kap. 262 i St.prp. nr 1 (1999-2000):

- Universitetet må tilpasse opptaket av studenter slik at det totale studentmålet nås.
- Universitetet må fortsatt prioritere tiltak som kan forbedre studiegjennomføringen.
- Departementet forutsetter at utdanningskapasiteten i praktisk-pedagogisk utdanning og informasjonsteknologi opprettholdes på minst samme nivå høsten 2000 som høsten 1999, og at universitet legger vekt på tiltak for å utnytte kapasiteten.
- Universitetet har et særlig ansvar for utdanning av realfaglærere.
- Departementet ser positivt på universitetets arbeid med å øke rekrutteringen av kvinner til teknologiske fag, og ønsker at denne virksomheten skal videreføres.
- Universitetet må, i samarbeid med de øvrige universitetene, vurdere om den etablerte fag- og arbeidsdeling mellom institusjonene legger til rette for god ressursutnyttning, og kvalitet i studietilbud og forskning på høyt internasjonalt nivå.
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet har et generelt ansvar for grunnforskning, og et spesielt ansvar for teknologisk grunnforskning. Dette gir institusjonen et særlig ansvar for forskerutdanningen i teknologiske fag.
- Norges teknisk-naturvitenskapelige universitet har kommet lengst i å profilere og prioritere FoU-satsing for å oppnå økt faglig spesialisering og konsentrasjon, og har bl.a. i tråd med NTNU-konseptet utviklet fire tverrfaglige satsingsområder. Universitetet må legge til rette for en videre utvikling av den tverrfaglige forskningen og det tverrfaglige samarbeidet ved institusjonen.
- Universitetet må utvikle gode etter- og videreutdanningstilbud for å kunne oppfylle sin rolle i forbindelse med kompetansereformen.

- Universitetet må opprettholde et høyt aktivitetsnivå når det gjelder student- og forskerutveksling og annet internasjonalt samarbeid.
- Det faglige samarbeidet med de statlige høyskolene og andre høyskoler, bl.a. gjennom professor II-stillinger, samarbeid om studietilbud og doktorgradsutdanning, må videreføres i 2000.
- Universitetet må sikre at økonomiforvaltningen er i henhold til økonomiregelverket, og at regnskapet avlegges rettidig og korrekt."

Måltallet for registrerte studenter redusert til 17 649 som framkommer slik:

Tabell 5

Måltall i statsbudsjettet for 1999	17 845
Overførte studieplasser medisin	18
Revidert måltall høsten 1999	17 863
Nye studieplasser sivilingeniør	70
Nye studieplasser medisin	85
Nye studieplasser psykologi	16
Inndratte studieplasser allmennfag	-350
Effekt av 70 studieplasser omdisp. til 35	-35
Måltall høsten 2000	17 649

2 PROBLEMSTILLINGER

Det viktigste grunnlagsmaterialet for prioriteringene ved budsjettfordelingen vil være strategidokumentet, budsjettforslaget til KUF, framlegget til statsbudsjett og innspill fra fakultetene samt føringene fra ORGUT-prosessen.

Ved denne førstegangs behandling av budsjettfordelingen anbefaler universitetsdirektøren at diskusjonen konsentreres om følgende problemstillinger:

1. Konsekvenser av endringer i antall studieplasser
2. IKT-satsingen og fordeling av plantall i sivilingeniørstudiet
3. Fordeling av bevilgningen til fakulteter og studier – kobling til ny budsjettmodell
4. Budsjettmessige konsekvenser av realfagbyggeprosjektet
5. Internleie
6. Finansiering av Representralen
7. Oppsummering av budsjettsituasjonen.

2.1 Konsekvenser av endringer vedrørende studieplasser

En sterk vekst i antall studieplasser innen de allmennvitenskapelige studier som kulminerte i 1995 er avløst av reduksjoner, spesielt innen HF-fag og samfunnsfag. Dette skjer dels ved at studieplasser inndras fra NTNU og dels ved pålagt omdisponering innen NTNU til informasjons- og

kommunikasjonsteknologi (IKT) (se tabell). Samtidig har NTNU fått et betydelig antall studieplasser til oppbygging av profesjonsstudiene i medisin og psykologi og til økt opptak innen IKT i sivilingeniørstudiet. Dessuten skjer det omfordeling av studieplasser i sivilingeniørstudiet fra de mer tradisjonelle linjene som eksempelvis bygningsingeniør til IKT-linjene. Samlet gir dette en betydelig forskyvning mellom studiene ved NTNU. Forskyvningene innen sivilingeniørstudiet kan illustreres ved en tabell over vedtatte opptaksrammer og faktisk opptak for de siste tre årene.

Tabell 6 Omdisponerte og inndratte studieplasser fra lavere grad allmennvitenskapelige fag

Fagområde	HF-fag	Samfunnsfag	Realfag	Sum
Omdisponert 1997		50		50
Inndratt 1998	166	216	43	425
Inndratt 1999	27	26		53
Omdisponert 1999	35	35		70
Inndratt 2000	120	168	62	350
Omdisponert	24	34	12	70
SUM	372	529	117	1018

Tabell 7 Opptaksrammer og reelt opptak til sivilingeniør- og sivilarkitektstudiet

	Opptaksrammer				Antall opptatte			
	1996	1997	1998	1999	1996	1997	1998	1999
1 Arkitektur	70	70	70	70	71	75	72	90
2 Mineralutvinning/geologi	110	110	110	100	96	118	113	53
3 Metallurgi	40	40	5	3				1
4 Bygg	200	200	170	150	196	182	129	112
5 Elkraft	75	75	15	12	77	67	11	7
6 Energi og miljø			95	105			94	118
7 Elektronikk	130	140	155	100	138	138	168	119
8 Data/Teknisk kyb	175				176			
9 Tekn kyb		85	95	95		79	112	98
10 Kommunikasjontekn				110				124
11 Kjemi	170	170	150	140	169	175	155	112
12 Materialteknologi			35	30	47	12	31	30
13 Maskin/Produktutvikling	195	195	135	130	203	169	157	125
14 Teknisk design	15	15	20	20	18	15	21	21
15 Fys/mat	105	105	120	125	93	106	122	140
16 Datateknikk		140	220	195		169	230	194
17 Marin	100	100	110	105	97	109	121	126
18 Industriell økonomi	85	85	95	100	85	88	109	123
Sum	1470	1530	1600	1590	1466	1502	1645	1593
Sum IKT-linjer (7+8+9+10+16)	305	365	470	500	314	386	510	535

Når det gjelder endringer av bevilgningene knyttet til endringer i antall studieplasser, baserer KUF seg etter det vi har fått opplyst på 60 000 kr per studieplass på lavere grad, 120 000 for hovedfag og profesjonsstudier utenom medisin og 150 000 for medisin. For inndratte studieplasser trekkes ¼ det første året og ¼ det andre året. Med hensyn til hva som skjer videre er ikke signalene entydige.

Når det gjelder budsjettmessige konsekvenser internt ved NTNU så har endringene vært basert på de interne priser per studieplass til fakultetene og med tilsvarende andeler som fra KUF. Innen sivilingeniørstudiet har omfordelingene vært basert på MRB-modellen utviklet ved NTH.

Tabell 8 viser konsekvensene for bevilgningene for 2000 av studieplassendringene i forslaget til statsbudsjett dersom en beregner utslagene på samme måte som tidligere. Det har også vært praksis å gi et tillegg til UBiT (Universitetsbiblioteket i Trondheim) proporsjonalt med bevilgningen til nye studieplasser. Her er det som i fjor regnet med 9 %. Bevilgningen til medisinerstudiet i utlandet er ikke tatt med i beregningsgrunnlaget.

Tabell 8 Budsjettmessige konsekvenser av endringer i studieplasser

Studium	Antall	Pris i kr	Del	Beløp i 1000 kr
Medisin DMF	40	108 789	1,00	4 352
Medisin utlandet	69	200 000	1,00	13 800
Sivilingeniør	105	51 249	1,00	5 381
Realfag inndratt 2000	-62	26 205	0,25	-406
Realfag omdisponert 2000	-12	26 205	0,50	-157
HF inndratt 1999	-27	16 018	0,25	-108
HF inndratt 2000	-120	16 018	0,25	-481
HF omdisponert 1999	-35	16 018	0,50	-280
HF omdisponert 2000	-24	16 018	0,50	-192
Samfunnsfag inndratt 1999	-26	11 078	0,25	-72
Samfunnsfag inndratt 2000	-168	11 078	0,25	-465
Samfunnsfag omdisp. 1999	-35	11 078	0,50	-194
Samfunnsfag omdisp. 2000	-34	11 078	0,50	-188
Psykologi profesjonsstud.	16	105 000	1,00	1 680
Sum				22 669
Sum teknologi/realfag				4 818
Sum HF-fag				-1 061
Sum samfunnsfag				-919
9% til UBiT				798

De 105 nye studieplassene omfatter 70 nye til NTNU og 35 omdisponerte innen NTNU og gir tilnærmet dekning for å videreføre et opptak på nivå med opptaket i 1999. Videreføringen av omfordelingen av opptaket innenfor sivilingeniørstudiet får også konsekvenser for fordelingen mellom fakultetene. I sitt budsjettforslaget til KUF har NTNU forutsatt at 50 studieplasser omdisponeres fra andre linjer til IKT-linjene ved opptaket høsten 2000.

Oppbyggingen av psykologistudiet er nå fullført i den forstand at det første kullet er uteksaminert. For noen kull var imidlertid opptaket lavere enn den planlagte kapasiteten med opptak av 24 per semester og det mangler derfor 32 studieplasser i forhold til sluttrammen på 240 studieplasser. NTNU søkte i sitt budsjettforslag til KUF om 8 nye studieplasser fra 2000, 16 i 2001 og 8 i 2002. Regjeringen har likevel foreslått å legge inn midler til 16 nye studieplasser i bevilgningen for 2000. Som tidligere år bør det foretas en realvurdering om bevilgningen skal økes i takt med økningen i måltallet fra KUF slik det er gjort i tabellen eller om den skal følge det faktiske studenttallet. Det foreslås å ta som utgangspunkt et tillegg tilsvarende 8 nye studieplasser.

Forskyvningen i studenttall mellom fagområdene medfører **krav til omstilling**. For fagområder med reduksjon i studenttall er spørsmålet om det er mulig å redusere kostnadene i takt med den beregnede reduksjon av bevilgningene på en faglig forsvarlig måte. Det kan være behov for ekstra midler for å få

gjennomført omstillingen. På den annen side er det uheldig å ta slike midler fra fagområder med vekst. Her er situasjonen at kapasitetsøkningen fortrinnsvis bør komme før økningen i studenttall og i alle fall ikke på etterskudd. Dette tilsier at bevilgningsbehov knyttet til faglige omstillinger bør vies spesiell oppmerksomhet ved budsjettfordelingen og at praksisen fra de siste årene med overføring fra fakulteter med størst økning bør revurderes. Et alternativ vil være spesielt allokerede omstillingsmidler.

2.2 IKT-satsingen og fordeling av plantall i sivilingeniørstudiet

IKT-satsingen i studiene omfatter en rekke tiltak som i kapittel 5 i NTNUs budsjettforslag for 2000 er beskrevet slik:

"Informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT)

NTNU har som mål å være et framtreddende "IKT-universitet" og vil videreføre sin brede satsing på informasjons- og kommunikasjonsteknologi (IKT). Den omfatter utbygging av infrastruktur, kapasitetsøkning innen IKT-studiene både i sivilingeniørstudiet og realfagstudiet, IKT som redskapsfag i store deler av NTNUs fagtilbud, tverrfaglige undervisningstilbud der informasjons- og kommunikasjonsteknologi inngår og bruk av teknologien i utviklingen av fjernundervisning og andre fleksible undervisningsformer.

I 2000 vil satsingen blant annet omfatte:

- **Videreføring av økt opptak til IKT-linjene i sivilingeniørstudiet som fra 1999 også omfatter en egen linje for kommunikasjonsteknologi.**

NTNU satser på å videreføre opptaksnivået fra 1998 til disse linjene ved en kombinasjon av omdisponering av studieplasser innen sivilingeniørstudiet, omdisponering av studieplasser fra lavere grad og nye studieplasser til NTNU (se punkt 6.1.4 i kapittel 6). For å få en rask oppbygging av kapasiteten med et begrenset antall nye studieplasser, har en meget stor del av økningen på disse linjene blitt dekket ved intern omdisponering. Av hensyn til utviklingen av de øvrige studiene som også omfatter satsing på bruk av IKT i andre fagområder, og det nasjonale ansvar NTNU har for bredden i sivilingeniør-utdanningen, finner ikke universitetet det forsvarlig med en videre omdisponering i samme tempo. Ved opptaket høsten 2000 vil NTNU omdisponere 50 studieplasser fra andre linjer innen sivilingeniørstudiet og 40 studieplasser fra lavere grad innen HF-fag og samfunnsfag til 20 studieplasser ved IKT-linjene.

- **Jenter og data**

NTNU vil videreføre ekstraopptaket av jenter på linjen for datateknikk. Prosjektet "Jenter og data" har fått støtte fra Forskningsrådet til å gjøre dette til et nasjonalt prosjekt, og øke fokuseringen på jenter og data på alle de fire universitetene i Norge. Ved NTNU tar en sikte på å utvide prosjektet ved at en tilsvarende jentegruppe etableres ved den nye linjen for kommunikasjonsteknologi.

- **IKT i andre studier**

NTNU satser på å videreføre åpent opptak til grunnkursene i informatikk, men regner med å måtte begrense adgangen til hovedfag uten tilførsel av nye studieplasser. IKT-laboratoriet som er etablert ved Program for lærerutdanning, vil bli brukt til å gi et differensiert og tilpasset kurstilbud som ledd i den praktisk-pedagogiske utdanningen. IKT som redskapsfag vil få økende betydning innen de fleste fag ved NTNU. Åpne grunnkurs i informatikk vil gjøre det lettere å kombinere disse med andre fag."

I tillegg står det under overskriften Tverrfaglige studieprogram: "NTNU har lagt spesiell vekt på å utvikle nye tverrfaglige undervisningstilbud der informasjonsteknologi inngår." Dette er fulgt opp med opprettelsen av

- Studieprogram i medier, kommunikasjons- og informasjonsteknologi
- Studieprogram i IT, språk og kultur

Opptrappingen av IKT-studiene innen sivilingeniørstudiet startet i 1997 og det er derfor naturlig å bruke opptaket i 1996 som basis når en skal beregne økninger. Inntil opptrappingen er fullført må øket opptak dekkes ved nye eller omdisponerte studieplasser. Samlet opptaksramme for sivilingeniørstudiet i 1996 var 1400 og en økning på 105 gir dermed dekning for å videreføre opptaket på omtrent samme nivå som i 1999 da opptaksrammen var 1520. Dersom en legger hele denne økningen til IKT-linjene og legger til en intern overføring innen sivilingeniørstudiet på 50 gir pluss 155 på IKT-linjene fra 305 i 1996 til 460 som er nært opp til opptaksrammen på 470 i 1998 (se tabell 7 foran).

Når det gjelder varig dimensjonering av IKT-linjene foreslås det å ta dette nivået som utgangspunkt. De opptaksrammene for 1999 som er gjengitt, er fastsatt etter at søkertallene var kjent. Det ble da foretatt en del ekstra forskyvninger for å fylle opptaksrammen for sivilingeniørstudiet totalt, jfr kravet fra KUF om å fylle studieplassene. I det faktiske opptaket er forskyvningene enda større. I årene 1997-99 er det til sammen tatt opp 96 studenter på IKT-linjene ut over opptaksrammene i tabellen. Til den endelige budsjettbehandlingen vil det bli satt opp en plan for finansiering av oppbyggingen av IKT-linjene.

Mens det for sivilingeniørstudiet er bra samsvar mellom forslaget til statsbudsjett og NTNUs egne planer, er situasjonen mer problematisk for informatikkstudiet innen allmennvitenskapelige fag. Forslaget gir en reduksjon i antall studieplasser for lavere grad realfag på 74 som er mer enn de 60 nye studieplassene på informatikk lavere grad NTNU fikk i 1998. NTNU har prioritert å holde basiskursene i informatikk åpne. I tillegg kommer nå økningen på mellomfags- og hovedfagsnivå. **Det vil være nødvendig å vurdere hva det er mulig å få til innenfor de gitte budsjetttrammer.**

I proposisjonen er reduksjonen spesifisert til FIM, men her bør NTNU kunne stå fritt i sin vurdering av hvor en reduksjon bør tas innenfor realfagene både ved FIM og KB. Samtidig foreligger det forslag om både lavere grads og høyere grads tilbud innenfor geologi og mekanikk.

2.3 Fordeling av bevilgning til fakulteter og studier - kobling til ny budsjettmodell

Enkelte studier får særskilt bevilgning fastsatt av Kollegiet utenom den regulære rammebevilgningen til fakultetene. Det gjelder utdanningene ved Kunstakademiet og Musikkonservatoriet, psykologi og arkeologi. For SVT-fakultetets vedkommende skiller også mellom bevilgningen til allmennvitenskapelige studier i samfunnsfag og fakultetets andel av teknologistudiet som i hovedsak ivaretas av Institutt for industriell økonomi og teknologiledelse (IØT). Disse særordningene er i stor grad knyttet til opprettelsen av NTNU og bør prinsipielt være tidsbegrenset. Det bør være en ambisjon for innføringen av ny budsjettmodell at den skal gjøre slike særordninger overflødig. Det anses imidlertid ikke hensiktsmessig å gjøre noen endring for budsjettåret 2000.

Ved hovedfordelingen er bevilgningene knyttet til de allmennvitenskapelige studiene, medisin, teknologi og arkitektur dels gitt som grunnbevilgning og dels etter oppnådde resultater. Resultatdelen har vært knyttet til vektallsproduksjonen (dvs beståtte eksamener målt i antall årsheter a 20

vekt tall) og uteksaminerte kandidater med hovedfag eller doktorgrad. Det ble ved fordelingen for 1999 også gitt en bevilgning per avholdt kurs spesielt tilrettelagt for videreutdanningsstudenter. Til og med budsjettåret 1999 er bevilgningen per uteksaminert kandidat gitt som tilleggsbevilgning utpå vårparten og fordelt på grunnlag av antall kandidater foregående år. Fra 2000 er denne bevilgningen lagt inn i den ordinære bevilgningen og kan dermed tas med i budsjettfordelingen nå.

Tabell 9 Priser per studieplass og årsenhet ved budsjettfordelingen for 1999

Fagområde	Nivå	Per studieplass		Per årsenhet	
		kr	vekt	Vekt	kr
Medisin	Prof.grad	108 789	9,8	2,9	18 501
Medisin	Doktorgrad	126 196	11,4		
Teknologi/arkitektur	Prof.grad	51 249	4,6	1,5	9 250
Teknologi/arkitektur	Doktorgrad	76 873	6,9		
Realfag	Lavere grad	26 205	2,4	2,0	12 614
Realfag	Høyere grad	78 615	7,1	4,0	25 228
Realfag	Doktorgrad	78 615	7,1		
HF-fag	Lavere grad	16 018	1,4	1,0	6 307
HF-fag	Høyere grad	48 054	4,3	2,0	12 614
HF-fag	Doktorgrad	48 054	4,3		
Samfunnsfag	Lavere grad	11 078	1,0	1,0	6 307
Samfunnsfag	Høyere grad	33 233	3,0	2,0	12 614
Samfunnsfag	Doktorgrad	33 233	3,0		

Tabell 9 viser de priser per studieplass og årsenhet som ble brukt ved budsjettfordelingen for 1999. Som en ser er det stor forskjell i vektingen mellom studieplassprisene og årsenhetsprisene. Dette fører som tabell 10 viser til at resultatdelen av bevilgningene også blir svært forskjellig.

Tabell 10 Fordeling mellom studieplass- og resultatbevilgning

Fagområde	Beløp i 1000 kr				Prosentvis fordeling		
	Studieplasser	Vekttalls prod	VU-kurs	Sum	Studieplasser	Vekttalls prod	VU-kurs
Medisin	66 093	4 292		70 385	93,9 %		6,1 %
Teknologi/arkitektur	429 723	38 626	5 284	473 633	90,7 %	8,2 %	1,1 %
Realfag	71 221	11 769	200	83 190	85,6 %	14,1 %	0,2 %
HF-fag	66 592	12 241	1 000	79 833	83,4 %	15,3 %	1,3 %
Samfunnsfag	65 958	16 056		82 014	80,4 %	19,6 %	
Sum	699 587	82 984	6 484	789 055	88,7 %	10,5 %	0,8 %

Tabellene gir imidlertid ikke et riktig inntrykk av hvordan fordelingsopplegget virker sett fra det enkelte fakultet. I MRB-modellen som har vært brukt til viderefordeling av bevilgningen til teknologi og arkitektur er en stor del av bevilgningen knyttet til faktiske studenttall. Ved å bruke tallene fra fordelingen for 1999 kan det beregnes en midlere pris per årsenhet. Slik MRB-modellen er bygd opp vil prisen variere mellom fakultetene.

Det er spesielt innen teknologi og realfag at det er akutt behov for harmonisering av bevilgningsgrunnlaget. Samtidig har en ennå ikke det nødvendige grunnlag for å revurdere det relative bevilgningsnivået mellom fagområdene. Det anbefales derfor at en ved fordelingen for 2000 velger

enn løsning som ikke gir store utslag for fordelingen mellom studiene og samtidig harmoniserer fordelingsprinsippene for bevilgningen til teknologi og realfag.

Dette kan gjennomføres ved å bruke tilsvarende prinsipper som for 1999 på hovedfordelingen mellom studiene, men at bevilgningene til teknologi og realfag slås sammen og fordeles mellom fakultetene etter en interimmodell basert på strukturen i den nye modellen slik den framgår av Kollegiets vedtak i K-sak 87/99 og 170/99. Dette innebærer en gjennomgående resultatdel med varierende priser for teknologi og realfag og et felles opplegg for endringer i bevilgningene knyttet til endringer i undervisningstilbud og dimensjoneringstall.

2.4 Budsjettmessige konsekvenser av realfagbyggeprosjektet

I brevet fra KUF av 22.10.99 brukes uttrykket resterende bevilgning om bevilgningen til inventar og utstyr til realfagsbygget. Vi må derfor regne med at bevilgningen på til sammen 221,8 mill kr for årene 1998 til 2000 er totalbevilgningen.

NTNU har ikke fått ekstra midler til oppussing/rehabilitering av fraflyttede lokaler. Det er heller ikke mulig å dekke disse kostnadene av den løpende bevilgningen til vedlikehold. Det må derfor arbeides for å finne alternativ finansiering for disse kostnadene. I NTNUs søknad til KUF vedrørende de bevilgede midler til omstilling i universitets- og høyskolesektoren om omstillingsmidler inngår delfinansiering av disse kostnadene. Hvor store kostnadene blir avhenger av hvilket nivå som velges for rehabiliteringen, men selv med en minimumsløsning vil det dreie seg om flere titalls millioner. Teknisk avdeling arbeider med kostnadsoverslag.

På grunn av usikkerheten knyttet til mulig finansieringen av disse kostnadene bør det holdes igjen er reserve av utstyrsbevilgningen. Kollegiet er tidligere orientert om at grunnutrustningen vil koste ca 100 mill kr. Det foreslås derfor i første omgang bevilget 100 mill kr til utstyr som fordeles mellom de to fakultetene etter en fordelingsnøkkel vedtatt av Kollegiet. Det vil bli utarbeidet et forslag i samråd med de to fakultetene. Det er flere mulige kriterier for fordelingen slik som samlet budsjett, antall ansatte i vitenskapelige stillinger, andel eksperimentell virksomhet, innmeldte behov etc. Her kommer en ikke utenom en skjønnsmessig vurdering, enten direkte eller ved valg av kriterier.

I budsjettåret 2000 vil bli en stor ekstrakostnad til drift av bygninger fordi vi får tilnærmet fulle kostnader med drift av realfagsbygget, samtidig som innsparingen på grunn av fraflytting fra andre lokaler ikke kommer før i 2001. Ekstrakostnadene i 2000 er anslått til 23,6 mill kr. NTNU søkte om en ekstrabevilgning men den er ikke innvilget. Disse kostnadene må derfor dekkes av den ordinære bevilgningen for 2000.

2.5 Internleie

Forslag til praktisk gjennomføring av internleie fremmes som egen sak. Foreløpig er bevilgningen i oversikten i avsnitt 2.7 ført opp samlet under Teknisk avdeling, men det er forutsetningen at den delen av Teknisk avdelings utgifter som skal dekkes internleien i sluttbehandlingen av budsjettfordelingen for 2000 fordeles på de enkelte budsjettenheter.

Bevilgning til ekstraordinært vedlikehold og til husleie for leide lokaler foreslås regnet inn med en pris per kvadratmeter. Det foreslås at bevilgning til byggeprosjekter og større ombyggingsprosjekter

gis som en egen bevilgning utenom internleieordningen. For 2000 foreslås også de ekstraordinære driftskostnadene som er omtalt under punktet om realfagbyggeprosjektet holdt utenfor.

2.6 Finansiering av Representralen

Prinsippet for finansiering av Representralen har de siste årene vært at lønnen til det faste personalet har vært dekket av en sentral bevilgning, mens driftsutgifter, utstyr og lønn til ekstra personale skal dekkes av brukerne. For 1999 er det budsjettet med en sentral bevilgning på 2,235 mill kr. Dette innebærer en subsidiering av fakultetenes og andre enheters utgifter til kopiering.

Som ledd i ORGUT-prosessen skal alle administrative tjenester vurderes med sikte på innsparing av midler som kan overføres til primærfunksjonene undervisning, forskning og formidling. I denne sammenheng må det også vurderes hvilke tjenester som skal betales av brukerne og hvilke tjenester som skal betales fra en sentral bevilgning. Det generelle prinsippet for finansiering av fakultetenes virksomhet er rammebevilgninger og stor frihet til intern prioritering av hvordan midlene brukes. Brukerbetaling med mest mulig realistiske priser der forholdene ligger til rette for det, gir fakultetene størst frihet i disponeringen av sine midler.

For Representralens vedkommende har en allerede et faktureringsystem. En overgang til fullfinansiering fra brukerne vil derfor ikke medføre ekstra administrative kostnader. Dette anbefales gjennomført fra 2000 og et beløp tilsvarende den sentrale bevilgningen vil da bli overført til fakultetenes rammebevilgning ved budsjettfordelingen. Det understrekes at denne omleggingen ikke vil ha noen konsekvenser for tilsettingsvilkårene for de ansatte ved Representralen.

Innføring av internleie betyr at det også vil påløpe internleie for de lokalene som Representralen disponerer. Det foreslås at Representralen innvilges fri stasjon på linje med Studentsamskipnadens bokhandel- og kantinevirksomhet slik at internleien for de lokaler Representralen disponerer bevilges som fellesutgift.

Den foreslåtte endring medfører at Representralen skal være selvfinansierende. Prisene må fastsettes slik at de dekker alle lønns-, drifts- og investeringskostnader bortsett fra internleien.

2.7 Oppsummering av budsjettsituasjonen

Tabell 11 Konsekvensjustert budsjett

	Bevilgning 1999 K-sak 260/98	Overført fra/til kap. 281	Spesifi- serte endringer	Sum før pris/lønns komp	Med 2 % komp pris- og lønns- stigning
A Fakultetene og PLU	792 750	24 855	7 189	824 794	841 290
B Div studier og enheter	192 828		15 363	208 191	212 355
C1 Teknisk avdeling	303 243	-6 000	23 600	320 843	327 260
C2 Byggeprosjekter/inventar	4 000			4 000	4 080
C3 Inv/utst. realfagbygget	45 000		126 800	171 800	171 800
C4 IT infrastruktur	16 700		5 000	21 700	22 134
D/E Kollegiet, sentraladm., fellestjenester og -tiltak	133 879			133 879	136 557
F Satsinger og omstilling	35 600	15 225		50 825	51 842
SUM	1 524 000	34 080	177 952	1 736 032	1 767 317
Netto bevilgning	1 523 981				1 736 774

Tabell 11 viser hovedtallene ved fordelingen for 1999 og et konsekvensjustert budsjett for 2000 som grunnlag for en vurdering av hovedtrekkene ved budsjettfordelingen. Overføringene fra kapittel 281 Fellesutgifter for universiteter og høyskoler endrer ikke budsjettsituasjonen, men gjør disponeringen av midlene enklere. Overførte bevilgninger til 48 stipendiatstillinger som er varig fordelt til fakultetene samt bevilgningene knyttet til uteksaminerte kandidater og lønnstillegg er i tabellen lagt til bevilgningen til fakultetene mens bevilgningen til de øvrige 31 stipendiatstillingene og post doktorstillingene er ført opp under F Satsinger og omstilling. Av de 31 stipendiatstillingene er 8 fordelt på de statlige høyskolene som har sivilingeniørutdanning.

Nør det gjelder endringer knyttet til studenttall er endringer beregnet på grunnlag av de interne studieplassprisene tatt med. Av beløpet under B gjelder 13,8 mill kr medisinerstudiet i utlandet. Det er videre regnet med bevilgning til 8 nye studieplasser til psykologistudiet og en økning til UBiT på 9 % av økningen i studieplassbevilgningene.

Andre kostnadsøkninger er det ført opp drift av realfagbygget og en økning av bevilgningen til de sentrale administrative datasystemene. For det siste punktets vedkommende vises til egen K-sak. Den etablerte praksis med at de årlige bevilgningene betraktes som avdrag på en total kostnad foreslås videreført. Bevilgningen for 1999 var på 5 mill kr. På grunnlag av Kollegiets behandling av K-saken om kostnadene for disse systemene, må det vurderes hvor mye som skal bevilges i 2000. I tabellen er det antydnet en dobling i forhold til 1999.

Det er på dette stadium ikke foretatt noen justering mellom sentrale bevilgninger og fakultetsbevilgninger på grunn av mulige omfordelinger av kostnader vedrørende Representralen som er omtalt foran og ny organisering av administrative tjenester for etter- og videreutdanning som er behandlet av Kollegiet tidligere.

Det er i tabellen lagt til 2 % som kompensasjon for pris- og lønnsstigning. I regjeringens forslag til nasjonlabudsjettet er det regnet med ca 2 % økning av konsumprisindeksen. Av lønnsøkning fra 1999 til 2000 skal dette anslaget bare dekke økningen på grunn av lønnsoppgjøret i 1999. Økte lønnsutgifter som følge av lønnsoppgjøret i 2000 vil som vanlig bli dekket ved en tilleggbevilgning.

3 AVSLUTTENDE KOMMENTARER

Universitetsdirektøren foreslår at Kollegiet i samsvar med tidligere praksis ved denne første behandlingen av budsjettfordelingen for 1999 vedtar en del prinsipper som grunnlag for det endelige framlegg.

På grunn av de ekstraordinære kostnadsøkningene mangler det som tabell 11 viser i størrelsesorden 30 millioner i forhold konsekvensjustert budsjett med midler til strategiske satsinger og omstilling på samme nivå som i 1999. Nå er imidlertid situasjonen at en som tidligere år er nødt til å fordele en innsparing. Det må da vurderes hvor denne skal tas, samtidig som særskilte behov for påplussinger må vurderes.

En mulig løsning kan være å ikke gi noen kompensasjon for pris- og lønnsstigning og vurdere omfordeling på dette grunnlag. En annen mulighet er et generelt nominelt kutt på 1 % og selektive tillegg.

Som tidligere år bør det vurderes en sikringsbestemmelse om maksimal realnedgang av bevilgningene. Et annet punkt er nivået på sentrale midler til strategiske satsinger og omstilling og prinsippene for disponering av disse. Det er viktig at det hvert år er frie midler som ikke er bundet av tidligere års disposisjoner.

Fordeling av innsparinger må som for 1999 vurderes på grunnlag av premissene fra ORGUT-prosjektet. Eksempelvis ble Sentraladministrasjonen ved budsjettfordelingen for 1999 pålagt en innsparing på 3,5 % i forhold til 1998.

Universitetsdirektøren anbefaler at de fullmakter ledelsen tradisjonelt har fått med hensyn til disposisjoner i løpet av budsjettåret videreføres.

Det foreligger en rekke forslag og søknader fra fakultetene i forbindelse med budsjettfordelingen. Det vises til vedlagte oversikt over innkomne forslag. Styringsdialogmøter med fakultetene vil for de fleste vedkommende være gjennomført før Kollegiets møte.

Vedlegg: 1. Brev fra KUF datert 22.10.99
2. Oversikt over innkomne forslag fra fakulteter mv

Kopi av budsjettinnspillene ligger til gjennomsyn på Sekretariatet.

Det vises også til NTNUs budsjettforslag for 2000 og til innledningen til programkategori 07.60 Høgre utdanning og kapitlene 262 NTNU og 281 Fellesutgifter til universiteter og høgskoler i forslaget til statsbudsjett for 2000, St prp nr 1 (1999-2000) Kirke-, utdannings- og forskningsdepartementet.